

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [MACIEJ SZPUNAR]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 14. janvārī¹

Lieta C-762/19

**SIA “CV-Online Latvia”
pret
SIA “Melons”**

(Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas (Latvija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Datubāzu tiesiskā aizsardzība – Direktīva 96/9/EK – 7. pants – Datubāzu veidotāju *sui generis* tiesības – Aizliegums trešām personām bez datubāzes veidotāja atļaujas “iegūt” vai “atkārtoti izmantot” visu tās saturu vai būtisku tā daļu – Interneta vietnē pieejama datubāze – Interneta meklētājprogrammas pārvaldītāja veikta uz šo vietni pāradresējošas hipersaites un datubāzē ietvertu informāciju saturošu metatagu parādīšana

Ievads

1. Intelektuālā īpašuma tiesību saimē datubāzu aizsardzības *sui generis* tiesības ir vienas no jaunākajām. To iedibināšana ir saistīta ar digitalizāciju un interneta ienākšanu. Tās informācijas apjoma, kas pieejama, pateicoties digitalizācijai, eksponenciāls pieaugums šīs informācijas sakārtošanu datubāzēs, ar kurām var iepazīties tiešsaistē, ir padarījis īpaši noderīgu un tādējādi ekonomiski izdevīgu. Tajā pašā laikā digitālajā vidē ir īpaši viegli par nelielu maksu izveidot datubāzes nevainojamas kvalitātes kopiju un tādējādi netaisnīgi gūt labumu no citas personas pūlēm. Tādēļ Savienības tiesībās ir izveidots aizsardzības mehānisms.

2. Taisnība – datubāzes dalībvalstu tiesībās var tikt aizsargātas ar autortiesībām. Tomēr šī aizsardzība parasti prasa zināmu oriģinalitātes pakāpi attiecībā uz datu atlasīšanu un izkārtojumu. Lai datubāze būtu noderīga, tai ir jābūt pēc iespējas pilnīgai un datiem jābūt sakārtotiem attiecīgā veida datiem atbilstošā kārtībā, proti, alfabētiskā, hronoloģiskā vai kādā citā, lai ļautu viegli atrast meklētos datus, jo šāds ir datubāzes galvenais uzdevums. Tādējādi vairumā situāciju ne datubāzes materiālu atlase, ne to sakārtojums nevar būt oriģināli². Turklāt, lai gan uz datubāzes struktūru var attiekties autortiesību aizsardzība, tas tā var nebūt attiecībā uz tās saturu, ja vien tas pats nav oriģināls.

¹ Oriģinālvaloda – franču.

² Skat. it īpaši Derclaye, E., *The Legal Protection of Databases: A Comparative Analysis*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2008, 44.–47. lpp.

3. No šīs vajadzības pēc aizsardzības, kas nebūtu vien autortiesību sniegtā aizsardzība, Savienības tiesībās ir radušās datubāzu aizsardzības *sui generis* tiesības. *Sui generis* tiesības, kuras bieži tiek pielīdzinātas autortiesību blakustiesībām³, domātas, lai aizsargātu datubāzes veidotāja ieguldījumu šo datu iegūšanā, pārbaudē un noformēšanā. *Sui generis* tiesības, kas atrodas uz robežas starp intelektuālā īpašuma tiesībām un tiesību normām par negodīgu konkurenci⁴, prasa atrast atbilstošu līdzsvaru starp, no vienas puses, datubāzu veidotāju likumīgajām interesēm uz viņu ieguldījuma atmaksāšanās iespēju aizsardzību un, no otras puses, lietotāju un šo veidotāju konkurentu interesi piekļūt pamata informācijai un iespēju radīt uz šo informāciju balstītus inovatīvus produktus.

4. Šī lieta, kas ir saistīta ar šādu līdzsvarošanu, ir starp datubāzes – šajā gadījumā darba sludinājumu datubāzes – veidotāju un satura agregatoru internetā, kas ļauj iepazīties ar šādiem sludinājumiem, kuri atrodas dažādās interneta vietnēs⁵. It īpaši būs jānoskaidro, vai Tiesas risinājums attiecībā uz “metameklētājiem”⁶ ir piemērojams šajā lietā. Šī lieta sniedz arī iespēju šo risinājumu attīstīt un niansēt, ņemot vērā konkurences tiesību normas, it īpaši normas par negodīgu konkurenci un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

5. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 96/9/EK (1996. gada 11. marts) par datubāzu tiesisko aizsardzību⁷ 1. panta 1. un 2. punktu:

“1. Šī direktīva attiecas uz visu formu datubāzu tiesisko aizsardzību.

2. Šajā direktīvā “datubāze” nozīmē neatkarīgu darbu, datu vai citu materiālu individuāli elektroniski vai citādi pieejamu krājumu, kas sakārtots sistemātiski vai metodiski.”

6. Šīs direktīvas 7. pantā, kas ietilpst tās III nodaļā “*Sui generis* tiesības”, ir noteikts:

“1. Tādas datubāzes veidotājam, kuras satura iegūšanā, pārbaudē vai noformēšanā ir veikts kvalitātes un/vai kvantitātes aspektā būtisks ieguldījums, dalībvalstis nodrošina tiesības novērst visa datubāzes satura vai kvalitātes un/vai kvantitātes aspektā būtiskas tā daļas iegūšanu.

2. Šajā nodaļā:

a) “iegūšana” nozīmē visa datubāzes satura vai būtiskas tā daļas īslaicīgu vai pastāvīgu pārvietošanu uz citu nesēju jebkādiem paņēmieniem un jebkurā formā;

³ Skat. Derclaye, E., minēts iepriekš, 53. un 54. lpp.

⁴ Skat. Derclaye, E., minēts iepriekš, 53. lpp.

⁵ Skat. šo secinājumu 25. punktu.

⁶ Spriedums, 2013. gada 19. decembris, *Innoweb* (C-202/12, turpmāk tekstā – “spriedums *Innoweb*”, EU:C:2013:850).

⁷ OV 1996, L 77, 20. lpp.

b) “atkārtota izmantošana” nozīmē jebkādā formā nodrošinātu brīvu piekļuvi visam datubāzes saturam vai tā daļai, izplatot tās eksemplārus, to iznomājot vai nodrošinot tās tiešsaisti vai citas pārraides formas. Pirmā datubāzes eksemplāra pārdošana [Savienībā], ko izdara tiesību subjekts vai kāds ar viņa piekrišanu, izbeidz tiesības kontrolēt šo eksemplāru atkārtotu pārdošanu [Savienībā].

[..]

5. Nav atļauts atkārtoti un sistemātiski iegūt un/vai atkārtoti izmantot nebūtiskas datubāzes satura daļas, ja tas saistīts ar darbībām, kas traucē normālai šīs datubāzes izmantošanai vai nepamatoti apdraud šīs datubāzes veidotāja likumīgās intereses.”

7. Saskaņā ar minētās direktīvas 13. pantu:

“Šī direktīva neietekmē noteikumus, kas reglamentē [..] tiesību aktus par ierobežojošām darbībām un negodīgu konkurenci [..]”

Latvijas tiesības

8. Direktīvas 96/9 tiesību normas par *sui generis* tiesībām Latvijas tiesībās ir transponētas ar 2000. gada 6. aprīļa Autortiesību likuma⁸, kas grozīts ar 2004. gada 22. aprīļa likumu⁹, 57.–62. pantu.

Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

9. SIA “CV-Online Latvia” (turpmāk tekstā – “*CV-Online*”), kas ir saskaņā ar Latvijas tiesībām dibināta sabiedrība, pārvalda interneta vietni “CV.lv”. Šī vietne ietver datubāzi, ko *CV-Online* attīsta un regulāri aktualizē un kurā ietilpst darba devēju publicēti darba sludinājumi.

10. Vietne “CV.lv” turklāt satur mikrodatu (*microdata*) veida metatagus (*meta tags*) atbilstoši šo jēdzienu nozīmei, ko iedibinājusi Schema.org, kas ir četru lielāko interneta meklētāju konsorcijs¹⁰. Atverot *CV-Online* interneta lapu, šie tagi nav redzami. Tie ļauj interneta meklētājiem labāk noteikt katras lapas saturu, lai to pareizi indeksētu. Tam ir nozīme attiecībā uz lapas novietojumu meklētāja veiktās meklēšanas rezultātos. *CV-Online* interneta vietnes gadījumā šie metatagi attiecībā uz katru datubāzē iekļauto pieejamās vakances sludinājumu ietver šādus atslēgvārdus: “amata nosaukums”, “uzņēmuma nosaukums”, “darba atrašanās vieta” un “sludinājuma datums”.

11. SIA “Melons”, kas arī ir saskaņā ar Latvijas tiesībām dibināta sabiedrība, pārvalda interneta vietni “KurDarbs.lv”, kas ir uz darba sludinājumiem specializēta meklētājprogramma. Šī meklētājprogramma veic meklēšanu vairākās interneta vietnēs, kuras ietver darba sludinājumus, izmantojot dažādus kritērijus, tostarp amata veidu un darba atrašanās vietu. Ar hipersaišu palīdzību vietne “KurDarbs.lv” pāradresē lietotājus uz interneta vietnēm, kurās meklētā

⁸ Latvijas Vēstnesis, 2000, Nr. 148/150.

⁹ Latvijas Vēstnesis, 2004, Nr. 69.

¹⁰ Bing, Google, Yahoo un Yandex.

informācija ir sākotnēji publicēta, tostarp uz *CV-Online* vietni. To rezultātu sarakstā, kas iegūti, izmantojot *Melons* meklētāju, tiek attēloti arī metatagi, kurus savas interneta vietnes programmatūrā ir ievietojuši *CV-Online*.

12. Uzskatot, ka ir pārkāptas tās *sui generis* tiesības, *CV-Online* pret *Melons* cēla prasību tiesā. Tā apgalvo, ka *Melons* “iegūst” un “atkārtoti izmanto” vietnē “CV.lv” esošās datubāzes satura būtisku daļu. Pirmās instances tiesa atzina, ka attiecīgās tiesības ir pārkāptas, jo ir notikusi datubāzes “atkārtota izmantošana”.

13. *Melons* pirmās instances spriedumu pārsūdzēja iesniedzējtiesā. Tā uzsver, ka tās interneta vietne nenodrošina tiešsaisti, proti, nedarbojas “reāllaikā”. Tā turklāt norāda, ka jānošķir vietne “CV.lv” no tajā ietvertās datubāzes. Šajā ziņā tā uzsver, ka informācijai par darba sludinājumiem ar meklētājprogrammu “KurDarbs.lv” iegūto rezultātu sarakstā liek parādīties *CV-Online* izmantotie metatagi. Šie metatagi neesot datubāzes sastāvdaļa.

14. Šādos apstākļos Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija (Latvija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai atbildētājas darbība, nodrošinot galalietotāja pārdresāciju ar hipersaites palīdzību uz prasītājas interneta vietni, kur var iepazīties ar darba sludinājumu datubāzi, ir interpretējama tādējādi, ka tā atbilst [Direktīvas 96/9] 7. panta [otrā punkta] b) apakšpunkta “atkārtota izmantošana” definīcijai, bet tieši datubāzes atkārtotai izmantošanai, izmantojot citas pārraides formas?
- 2) Vai metatagu saturošā informācija, kas tiek atainota atbildētājas meklētājā, ir interpretējama tādējādi, ka tā atbilst [Direktīvas 96/9] 7. panta [otrā punkta] a) apakšpunkta “iegūšana” definīcijai, bet tieši datubāzes satura vai būtiskas tā daļas islaicīgai vai pastāvīgai pārvietošanai uz citu nesēju jebkādiem paņēmieniem un jebkurā formā?”

15. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesā tika iesniegts 2019. gada 17. oktobrī. Rakstveida apsvērumus iesniedza pamatlietas puses, Latvijas valdība, kā arī Eiropas Komisija. Šīs pašas ieinteresētās personas tika pārstāvētas 2020. gada 22. oktobrī notikušajā tiesas sēdē.

Analīze

16. Iesniedzējtiesa uzdod divus prejudiciālus jautājumus par *Melons* veikto *CV-Online* datubāzes iegūšanu un iespējamo atkārtoto izmantošanu. Es tomēr esmu nobažījies, ka šie jautājumi – tādi, kādi tie ir formulēti, – nepievēršas patiesajām juridiskajām problēmām, kas saistītas ar *Melons* veikto *CV-Online* datubāzes izmantošanu, kā arī ar šīs pēdējās minētās sabiedrības atteikumu samierināties ar šo izmantošanu. Tādējādi, manuprāt, šie jautājumi būtu jāpārformulē, lai sniegtu iesniedzējtiesai lietderīgu atbildi¹¹.

17. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu turklāt balstās uz pieņēmumu, ka pastāv ar *sui generis* tiesībām – kas garantētas Direktīvas 96/9 III nodaļā – aizsargāta datubāze, lai gan nekur nav minēts, ka valsts tiesas to būtu konstatējušas. Šīs aizsardzības nosacījumu analīze šīs lietas apstākļos varētu būt noderīga, novērtējot ar šīm tiesību normām nodrošināto tiesību iespējamo pārkāpumu.

¹¹ Skat. šo secinājumu 28. punktu.

Par aizsargātas datubāzes pastāvēšanu

18. Atgādināšu, ka Direktīvas 96/9 1. panta 2. punkts datubāzi definē kā “neatkarīgu darbu, datu vai citu materiālu individuāli elektroniski vai citādi pieejamu krājumu, kas sakārtots sistemātiski vai metodiski”. Tiesai jau ir bijusi iespēja nospriest, ka ar “neatkarīgiem materiāliem” ir saprotami “materiāli, kas ir nošķirami viens no otra, neietekmējot to informatīvo, literāro, māksliniecisko, muzikālo vai citāda veida saturu vērtību”¹². Citiem vārdiem sakot, šiem materiāliem ir jāpiemīt “autonomai informatīvai vērtībai”¹³. Turklāt datubāzei vajag ietvert “tehnisku līdzekli, piemēram, elektroniskos, elektromagnētiskos vai elektrooptiskos procesus [...], vai citu līdzekli, piemēram, indeksu, satura rādītāju, plānu vai īpašu klasifikācijas veidu, kas ļauj noteikt jebkuru tās saturā ietvertu neatkarīgu materiālu”¹⁴. Tādējādi noderīgs datubāzes materiāls ir atrodams un pieejams šīs datubāzes materiāls, kuram ir autonoma informatīva vērtība.

19. Attiecībā uz datubāzu aizsardzību ar *sui generis* tiesībām saskaņā ar Direktīvas 96/9 7. panta 1. punktu tā ir piemērojama tikai ar nosacījumu, ka šīs bāzes satura iegūšanā, pārbaudē vai noformēšanā ir veikts būtisks ieguldījums¹⁵ kvalitātes vai kvantitātes aspektā. *Sui generis* tiesību mērķis ir aizsargāt datubāzes veidotāja ieguldījumu tās izveidošanā¹⁶. Attiecībā uz faktu jautājumu valsts tiesu ziņā ir novērtēt, vai datubāzē, kuras aizsardzība tiek prasīta, ir veikts šāds ieguldījums. Šis vērtējums tomēr ir būtisks no Direktīvas 96/9 interpretācijas un to transponējošo tiesību normu piemērošanas viedokļa, jo ar šo direktīvu iedibināto *sui generis* tiesību iespējamais pārkāpums ir jāaplūko, ņemot vērā nevis datubāzi *in abstracto*, bet gan šo ieguldījumu¹⁷.

20. Turklāt, lai gan Direktīvā 96/9 nav definēts “būtiska ieguldījuma” jēdziens, Tiesa ir sniegusi dažus šīs definīcijas elementus. Tā ir nospriedusi, ka ieguldījums datubāzes satura iegūšanā “apzīmē līdzekļus, kas domāti esošu neatkarīgu materiālu meklēšanai un to sakārtošanai minētajā bāzē, izņemot līdzekļus, kas ir izmantoti, lai tikai radītu neatkarīgus materiālus”¹⁸. Ieguldījumu šāda satura pārbaudē veido “līdzekļi, kuri, lai nodrošinātu minētajā bāzē ietvertās informācijas ticamību, domāti meklēto materiālu precizitātes kontrolei šīs bāzes rašanās, kā arī tās darbības laikā”¹⁹, kas katrā ziņā aptver datubāzes aktualizēšanu un novecojušo materiālu dzēšanu. Visbeidzot, ieguldījums datubāzes satura noformēšanā ietver “līdzekļus, kuru mērķis ir piešķirt minētajai bāzei savu informācijas apstrādes funkciju, proti – to[s], kas domāt[i] šajā bāzē esošo materiālu sistemātiskai vai metodiskai apkopošanai, kā arī to individuālas pieejamības nodrošināšanai”²⁰. Tādējādi šī pēdējā kategorija aptver ieguldījumu meklētāj mehānismā, ja datubāze ar tādu ir aprīkota.

¹² Spriedums, 2004. gada 9. novembris, *Fixtures Marketing* (C-444/02, EU:C:2004:697, 29. punkts).

¹³ Spriedums, 2004. gada 9. novembris, *Fixtures Marketing* (C-444/02, EU:C:2004:697, 33. punkts).

¹⁴ Spriedums, 2004. gada 9. novembris, *Fixtures Marketing* (C-444/02, EU:C:2004:697, 30. punkts).

¹⁵ Ar to, ka datubāzes aizsardzība ir padarīta atkarīga no nosacījuma par būtisku ieguldījumu, Direktīvas 96/9 7. pantā iedibinātās *sui generis* tiesības atšķiras no dažām autortiesību blakustiesībām, kuru galvenais mērķis arī ir atļūdzināt ieguldījumu, bet kuras neietver šādu nosacījumu (tā tas ir ar fonogrammu producentu tiesībām lietā, kurā ir pasludināts 2019. gada 29. jūlija spriedums *Pelham* u.c. (C-476/17, EU:C:2019:624).

¹⁶ Skat. Direktīvas 96/9 39.–42. apsvērumu.

¹⁷ Šajā ziņā skat. spriedumu, 2004. gada 9. novembris, *The British Horseracing Board* u.c. (C-203/02, EU:C:2004:695, 69. punkts).

¹⁸ Spriedums, 2004. gada 9. novembris, *Fixtures Marketing* (C-338/02, EU:C:2004:696, 24. punkts).

¹⁹ Spriedums, 2004. gada 9. novembris, *Fixtures Marketing* (C-338/02, EU:C:2004:696, 27. punkts).

²⁰ Spriedums, 2004. gada 9. novembris, *Fixtures Marketing* (C-338/02, EU:C:2004:696, 27. punkts).

21. Attiecībā uz *CV-Online* datubāzi: izskatās, ka neatkarīgie materiāli, kas veido tās saturu, ir darba sludinājumi. Katrs darba sludinājums veido informācijas vienību, kurai, pirmkārt, ir autonoma informatīva vērtība un, otrkārt, kas ir nodalāma no citiem šajā datubāzē ietvertajiem darba sludinājumiem. Turklāt katram darba sludinājumam *CV-Online* datubāzē var piekļūt individuāli, pateicoties šajā datubāzē iekļautajai meklēšanas veidlapai.

22. Šos materiālus nav radījusi *CV-Online*, bet tai tos ir iesnieguši darba devēji. Šī sabiedrība zināmā mērā arī nodrošina šo materiālu pārbaudi, kā arī to noformēšanu, tostarp savā interneta vietnē nodrošinot meklēšanas veidlapu. Lai gan iesniedzējtiesas ziņā ir pārliecināties, vai *CV-Online* var apliecināt būtiska ieguldījuma veikšanu savas datubāzes izveidošanā, no pirmā acu uzmetiena nekas neliek apšaubīt pieņēmumu, ka tas tā patiešām ir.

Par prejudiciālo jautājumu saturu

23. Ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai tas, ka lietotājs ar hipersaites palīdzību tiek pāradresēts uz interneta vietni, kurā var iepazīties ar datubāzes saturu par darba sludinājumiem, atbilst Direktīvas 96/9 7. panta 2. punkta b) apakšpunktā ietvertās “atkārtotas izmantošanas” definīcijai.

24. Pat uzskatot, ka runa ir nevis par vienkāršu pāradresāciju “uz datubāzi”, bet gan par pāradresāciju uz šīs datubāzes individuāliem materiāliem, šajā lietā – darba sludinājumiem – man šķiet, ka patiesā šī jautājuma izvirzītā problēma slēpjas nevis hipersaitēs kā tādās²¹, bet gan veidā, kādā tiek atlasīti darba sludinājumi, uz kuriem notiek pāradresācija ar šīm saitēm.

25. Šī atlase tiek veikta ar *Melons* nodrošinātas specializētas meklētājprogrammas palīdzību. Šī meklētājprogramma reproducē un indeksē tādas darba sludinājumus ietverošas vietnes kā “CV.lv” un tad ļauj veikt meklēšanu indeksētajā saturā²², izmantojot tādas kritērijus kā amats veids un darba atrašanās vieta, kas ir divi visbūtiskākie kritēriji darba meklējumos. Tādējādi runa ir par specializētu meklētājprogrammu meklēšanai internetā pieejamās datubāzēs, šajā gadījumā – darba sludinājumu datubāzēs. Šādas meklētājprogrammas bieži tiek dēvētas par “satura agregatoriem”. Lai sniegtu lietderīgu atbildi uz pirmo prejudiciālo jautājumu, atbilstošais tiesību jautājums ir rezultātu, kas var tikt iegūti, izmantojot šo meklētāju, kvalifikācija no Direktīvas 96/9 7. panta viedokļa.

26. Ar otro prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai informācija no datubāzi saturošas interneta vietnes metatagiem, kurus attēlo trešās personas nodrošināta interneta meklētājprogramma, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā atbilst Direktīvas 96/9 7. panta 2. punkta a) apakšpunktā ietvertajai “iegūšanas” definīcijai.

²¹ Ja Tiesa ir uzskatījusi, ka hipersaites, tostarp “dziļās saites”, nav pretrunā tiesībām uz padarīšanu par sabiedrībai pieejamu atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV 2001, L 167, 10. lpp.) 3. pantam (spriedums, 2014. gada 13. februāris, *Svensson* u.c., C-466/12, EU:C:2014:76), es nesaskatu, kāda iemesla dēļ šīs saites būtu pretrunā internetā pieejamas datubāzes satura atkārtotas izmantošanas tiesībām, jo šī atkārtotā izmantošana ir definēta kā “jebkādā formā nodrošināt[a] brīv[a] piekļuv[e]” šādam saturam.

²² Saskaņā ar tiesas sēdē *CV-Online* sniegto šīs meklētājprogrammas darbības aprakstu, kuru *Melons* nav apstrīdējusi.

27. Jautājums par to, vai datubāzi saturošas interneta vietnes metatagu reproducēšana un padarīšana par pieejamiem ietilpst šīs bāzes satura “iegūšanas” definīcijā Direktīvas 96/9 7. panta 2. punkta a) apakšpunkta nozīmē katra ziņā pats par sevi ir interesants²³. Tomēr man šķiet, ka šis otrais jautājums, tāpat kā pirmais, ir daļa no vispārīgākas problēmas, proti, jau atkal – par specializētas meklētājprogrammas darbības vērtējumu no šīs direktīvas 7. pantā iedibināto *sui generis* tiesību viedokļa.

28. Šo iemeslu dēļ, lai iesniedzējtiesai sniegtu lietderīgu atbildi, es ierosinu abus prejudiciālos jautājumus aplūkot kopā, tos izprotot tādējādi, ka to nolūks ir noskaidrot, vai saskaņā ar Direktīvas 96/9 7. panta 1. un 2. punktu internetā brīvi pieejamas datubāzes veidotājam ir tiesības aizliegt izmantot šo datubāzi interneta meklētājprogrammai, kas specializēta meklēšanā datubāzu saturā (satura agregators).

Par Direktīvas 96/9 7. panta 1. un 2. punkta interpretāciju

29. Problēmas formulējums šo secinājumu 28. punktā minētajā veidā ļauj saskatīt līdzību starp šo lietu un lietu, kurā pasludināts spriedums *Innoweb*, kurā Tiesai bija iespēja lemt par to, kā no Direktīvā 96/9 paredzēto *sui generis* tiesību viedokļa ir kvalificējams metameklētājs, kas ļauj veikt meklēšanu citu personu datubāzēs. Tādējādi jautājums, kas rodas, ir: vai – un kādā mērā – Tiesas risinājums minētajā lietā ir attiecināms uz šo lietu.

Lieta *Innoweb*

30. Lieta, kurā pasludināts spriedums *Innoweb*, attiecās uz meklētājprogrammu, kas bija specializēta uz lietotu automašīnu pārdošanas sludinājumiem. Šī internetā pieejamā meklētājprogramma ļāva veikt meklēšanu automašīnu sludinājumu interneta vietnēs, kas tika kvalificētas kā ar Direktīvā 96/9 paredzētajām *sui generis* tiesībām aizsargātas datubāzes, izmantojot šo pašu interneta vietņu meklēšanas veidlapas, un tāpēc tā tika saukta par “metameklētāju”. Šis metameklētājs pārveidoja lietotāju pieprasījumus tā, lai tie būtu saprotami automašīnu sludinājumus ietverošo interneta vietņu meklēšanas veidlapām, tādējādi ļaujot lietotājiem veikt meklēšanu vienlaicīgi vairākās vietnēs *grosso modo* atbilstoši tiem pašiem kritērijiem kā šajās vietnēs izmantotie, proti, lietotu automobiļu atbilstošajiem raksturlielumiem. Metameklētāja meklēšanas rezultāti ietvēra pieejamos sludinājumus atkarībā no izvēlētajiem kritērijiem, it īpaši ar hipersaitēm uz vietnēm, kuros šie sludinājumi bija izvietoti²⁴.

31. Tiesa spriedumā nosprieda, ka tādos apstākļos kā šīs pamatlītas apstākļi metameklētāja izvietotājs Direktīvas 96/9 7. panta 1. punkta nozīmē atkārtoti izmantoja visu vai būtisku daļu no tās datubāzes satura, kuru veidoja interneta vietne, kurā šis metameklētājs ļāva veikt meklēšanu²⁵.

²³ Šajā ziņā Tiesas judikatūrā var atrast dažas norādes. Konkrēti, tā ir nospriedusi, ka “iegūšanas” un “atkārtotas izmantošanas” jēdzieni Direktīvas 96/9 7. panta nozīmē nevar tikt ierobežoti ar tādiem iegūšanas un atkārtotas izmantošanas gadījumiem, kuri ir veikti tieši no izcelsmes datubāzes un neprasa tiešu pieeju šai datubāzei (spriedums, 2004. gada 9. novembris, *The British Horseracing Board* u.c., C-203/02, EU:C:2004:695, 52. un 53. punkts). Tā, man šķiet, ir atbilde uz *Melons* galveno argumentu, ka metatagi, ar kuriem ir aprīkota *CV-Online* interneta vietne, nav tās datubāzes sastāvdaļa. Tomēr vēl būtu jānosaka, vai šajos tagos ietvertā informācija ir šīs datubāzes satura būtiska daļa.

²⁴ Skat spriedumu *Innoweb*, 9.–11., kā arī 25. un 26. punkts.

²⁵ Spriedums *Innoweb*, rezolutīvā daļa.

32. Tiesa uzskatīja, ka metameklētājs, ļaudams izpētīt visus kādā aizsargātā datubāzē esošos datus, tā lietotājiem – kas ir kvalificējami kā sabiedrība – deva piekļuvi pilnam šīs datubāzes saturam citādā ceļā, nekā to bija paredzējis tās veidotājs²⁶. Šis metameklētājs tādējādi līdzinājās parazitiska konkurējoša produkta izveidei, par ko ir runāts Direktīvas 96/9 42. apsvērumā, jo, kaut arī tas līdzinājās datubāzei, tomēr tam pašam nebija datu²⁷. Tādējādi metameklētāja pakalpojumu sniedzējs ar nolūku atkārtoti izmantoja datubāzes, kurā šis metameklētājs veica meklēšanu, satura būtisku daļu vai pat visu tās saturu²⁸. Turklāt nebija nozīmes tam, ka, lai piekļūtu visai informācijai par lietotas automašīnas pārdošanas sludinājumu, bija jāseko saitei uz šī sludinājuma sākotnējo datubāzi²⁹.

Piemērošana šajā lietā

33. Tāda specializēta meklētājprogramma kā *Melons* nodrošinātā darbojas citādi nekā metameklētājs. Tā neizmanto tādas interneta vietņu meklēšanas veidlapas, kurās ar tām var veikt meklēšanu, un reāllaikā nepārveido tā lietotāju pieprasījumus par šajās veidlapās izmantotajiem kritērijiem. Tā vietā tā regulāri indeksē šīs vietnes un saglabā to kopiju savos serveros. Tad, izmantojot šīs programmas pašas meklēšanas veidlapu, lietotāji var veikt meklēšanu saskaņā ar tās piedāvātajiem kritērijiem, un šī meklēšana tiek veikta indeksētajos datos. Tādējādi *Melons* meklētājprogramma darbojas līdzīgi kā tādas vispārējas interneta meklētājprogrammas kā, piemēram, *Google*. Atšķirība ir tāda, ka vispārējās meklētājprogrammas principā pārmeklē visu tīmekli (*World Wide Web*), pārejot no vienas interneta lapas uz otru ar šajās lapās ietverto hipersaišu palīdzību, bet specializēta meklētājprogramma ir veidota tādējādi, lai tā indeksētu tikai tās specializācijas jomā esošās interneta vietnes, šajā gadījumā – vietnes, kas ietver darba sludinājumus. Turklāt tās indeksācijas metode un meklēšanas veidlapa ir optimizētas, lai atļautu meklēšanu un rezultāti atlasīti saskaņā ar kritērijiem, kas ir atbilstoši no darba meklētāju viedokļa, proti, amata veida un darba atrašanās vietas. Tādējādi šādā meklētājprogrammā ar nolūku tiek izmantotas konkrētas interneta vietnes, tādas kā *CV-Online* vietne.

34. Spriedumā *Innoweb* Tiesa precizēja tāda metameklētāja īpašības, kura darbība tiek kvalificēta kā datubāzu, kurās šis meklētājs ļauj veikt meklēšanu, satura atkārtota izmantošana. Šīs īpašības ir tādas meklēšanas veidlapas nodrošināšana, kura būtībā piedāvā tādus pašus kritērijus kā atkārtoti izmantoto datubāzu meklēšanas veidlapas, pieprasījumu pārveidošana reāllaikā un rezultātu sniegšana kārtībā, kas ir balstīta uz kritērijiem, kuri ir līdzīgi šajās datubāzēs izmantotajiem kritērijiem, apvienojot vairākās datubāzēs atrastos dubletus³⁰.

35. Tomēr es nedomāju, ka šis spriedums varētu tikt interpretēts *a contrario*, proti, tādējādi, ka jebkurš cits internetā sniegts pakalpojums neveic datubāzes atkārtotu izmantošanu tikai tāpēc vien, ka tam nav šādu pašu īpašību. Tiesa atsaucās uz konkrēto gadījumu pamatlietā, lai iesniedzējtiesai sniegtu precīzu atbildi. Secinājums, pie kāda Tiesa nonāca, tomēr nav balstīts uz metameklētāja, par kuru bija runa attiecīgajā gadījumā, funkcionēšanu, bet gan uz faktu, ka tas ļāva izpētīt – veidā, kādu attiecīgās datubāzes veidotājs nebija paredzējis, – visu šīs datubāzes saturu, tādējādi nododot šo saturu šī paša meklētāja lietotāju rīcībā.

²⁶ Spriedums *Innoweb*, 40. un 51. punkts.

²⁷ Spriedums *Innoweb*, 48. punkts.

²⁸ Spriedums *Innoweb*, 52. un 53. punkts.

²⁹ Spriedums *Innoweb*, 44. un 45. punkts.

³⁰ Spriedums *Innoweb*, rezolutīvā daļa.

36. Kā izriet no iesniedzējtiesas nolēmumā ietvertās informācijas un lietas dalībnieku apsvērumiem, šo pašu spēju izpētīt datubāzes (vai, precīzāk, vienlaicīgi vairāku datubāzu) saturu piedāvā tāda specializēta meklētājprogramma, kāda ir *Melons* meklētājprogramma. Šī meklētājprogramma ļauj veikt meklēšanu vairākās darba sludinājumu interneta vietnēs saskaņā ar atbilstošiem kritērijiem un neizmantojot šo pašu vietņu meklēšanas veidlapas. Šīs meklēšanas rezultāti sniedz lietotājiem piekļuvi darba sludinājumiem, kas atlasīti saskaņā ar šiem kritērijiem. Ciktāl šīs interneta vietnes var tikt kvalificētas kā ar Direktīvā 96/9 paredzētajām *sui generis* tiesībām aizsargātas datubāzes, attiecīgā meklētājprogramma ļauj iepazīties ar visu šo bāzu saturu, veicot šī satura atkārtotu izmantošanu tajā nozīmē, kādu Tiesa jēdzienam “atkārtota izmantošana” ir piešķirusi spriedumā *Innoweb*. Turklāt, pati savā serverī indeksējot un pārkopējot interneta vietņu saturu, *Melons* meklētājprogramma veic šīs vietnes veidojošo datubāzu satura iegūšanu. Prejudiciālajos jautājumos minētā hipersaišu sniegšana uz *CV-Online* interneta vietnē ievietotajiem sludinājumiem un šīs vietnes metatagos ietvertās informācijas reproducēšana ir tikai šīs iegūšanas un atkārtotas izmantošanas ārējas izpausmes, kurām ir otršķirīga nozīme. Tādējādi situācija pamatlietā būtiski neatšķiras no situācijas lietā, kurā tika pasludināts spriedums *Innoweb*.

37. Tādējādi ir jāsecina, ka meklētājprogramma, kura no internetā brīvi pieejamām datubāzēm pārkopē un indeksē visu saturu vai būtisku tā daļu un pēc tam ļauj saviem lietotājiem veikt meklēšanu šajās datubāzēs saskaņā ar saturiski atbilstošiem kritērijiem, veic šī satura iegūšanu un atkārtotu izmantošanu Direktīvas 96/9 7. panta 2. punkta nozīmē. Tomēr es nedomāju, ka ar to analīzei būtu jābeidzas. Manuprāt, tiesībām aizliegt šādu iegūšanu un atkārtotu izmantošanu būtu jāatbilst papildu nosacījumiem.

“Sui generis” tiesību sniegtās aizsardzības priekšmets un mērķis

38. Ir jākonstatē, ka spriedumā *Innoweb* Tiesa sniedza datubāzu veidotāju intereses ļoti aizsargājošu jēdziena “atkārtota izmantošana” definīciju³¹. Metameklētāju varēja analizēt kā vienkāršu meklēšanas vairākās datubāzēs automatizāciju. Tomēr šādu meklēšanas funkciju datubāzu veidotāji paredz jebkurā gadījumā³². Datubāzes saturu tās veidotājs pats jau ir padarījis publiski pieejamu, ja runa ir par internetā brīvi pieejamu datubāzi.

39. Lai gan Tiesa nolēma datubāzu veidotājiem piešķirt aizsardzību pret metameklētājiem tādās situācijās kā lietā, kurā pasludināts spriedums *Innoweb*, tas tika darīts, lai novērstu parazītisku konkurējošu produktu radīšanu. Šāda darbība būtu radījusi risku atņemt šiem veidotājam ienākumus un tādējādi liegt viņiem ieņēmumus, ar kuriem atmaksātos viņu ieguldījums datubāzu izveidē un darbībā³³. Kā es jau norādīju³⁴, šo ieguldījumu aizsardzība ir Direktīvas 96/9 augstākais *ratio legis*³⁵. Manuprāt, lai sasniegtu šīs direktīvas mērķus, tai pat laikā nepārkāpjot citas likumīgās intereses, bažas, no kurām Tiesa vadījās minētajā lietā, ir jāiekļauj šīs direktīvas 7. pantā paredzēto *sui generis* tiesību interpretācijā.

³¹ Dažu autoru ieskatā, pat pārāk aizsargājošu. Skat it īpaši Husovec, M., “The End of (Meta) Search Engines in Europe?”, *Chicago-Kent Journal of Intellectual Property*, 2014, n°1, 145.–172. lpp.

³² Un pārveido savāko informāciju par datubāzi, padarot tās materiālus par individuāli pieejamiem, kā prasīts Direktīvas 96/9 1. panta 2. punktā (skat. spriedumu, 2004. gada 9. novembris, *Fixtures Marketing*, C-444/02, EU:C:2004:697, 31. punkts).

³³ Spriedums *Innoweb*, 41.–43., kā arī 48. punkts.

³⁴ Skat. šo secinājumu 19. punktu.

³⁵ Skat. šīs direktīvas 7.–12., kā arī 40. un 41. apsvērumu.

40. Lai gan Direktīvas 96/9 7. pantā paredzēto *sui generis* tiesību mērķis ir aizsargāt datubāzu veidotājus pret parazitisku konkurējošu produktu radīšanu³⁶, tām tajā pašā laikā nebūtu jāliedz radīt inovatīvus produktus, kuriem ir pievienotā vērtība³⁷. Taču var būt grūti nošķirt šīs divas produktu kategorijas. Tas, kas datubāzes veidotājam šķitīs parazitisks, lietotājiem sniegs būtisku pievienoto vērtību.

41. Dažādi interneta satura agregatori tam ir lielisks piemērs. Tie ne vien ļauj labāk strukturēt un efektīvāk meklēt informāciju internetā, bet arī veicina pareizu konkurences darbību un piedāvājumu un cenu pārredzamību. Tādējādi tie ļauj samazināt cenas patērētājiem un efektīvāk sadalīt resursus. Noteiktās nozarēs, piemēram, pasažieru aviopārvadājumu nozarē, satura agregatori ir aizsākuši patiesu revolūciju tirgū. Šiem agregatoriem ir bijusi nozīmīga loma interneta un plašāk – digitālās ekonomikas darbībā.

42. Tajā pašā laikā nav apstrīdams, ka šie agregatori, piesaistīdami savus pakalpojumus interneta satura radītāju pakalpojumiem, gūst peļņu no šo radītāju ekonomiskajiem centieniem. Šādi rīkojoties, tie dažādā mērā piesavinās šo pakalpojumu sniedzēju – kuru saturs tiek apkopots –, kā, piemēram, internetā pieejamo datubāzu veidotāju, ekonomiskos modeļus. Jautājums tādējādi ir par taisnīgu līdzsvaru starp šo pakalpojumu sniedzēju un satura agregatoru un to lietotāju interesēm.

43. Man šķiet, ka tādu datubāzu gadījumā, kuras saskaņā ar Direktīvas 96/9 7. pantu ir aizsargātas ar *sui generis* tiesībām, Savienības likumdevēja griba bija šo līdzsvaru balstīt uz datubāzes veidotāja ieguldījuma jēdzienu. Tādējādi kritērijs kaitējuma ieguldījumam – iespējai atpelnīt šo ieguldījumu radītā riska nozīmē – kā nosacījums *sui generis* tiesību piešķirtajai aizsardzībai, kā man šķiet, ļautu sasniegt šo tiesību mērķus³⁸, nesamērīgi neierobežojot inovācijas informācijas tirgū.

44. Manā ieskatā, Direktīvas 96/9 7. panta teksts ļauj izmantot šādu kritēriju. Saskaņā ar šīs direktīvas 7. panta 1. punktu tādas datubāzes veidotājam, kuras satura iegūšanā, pārbaudē vai noformēšanā ir veikts kvalitātes vai kvantitātes aspektā būtisks ieguldījums, ir tiesības novērst visa datubāzes satura vai kvalitātes vai kvantitātes aspektā būtiskas tā daļas iegūšanu.

45. No šī formulējuma izriet, ka šīs tiesību normas galvenais mērķis ir ierobežot *sui generis* tiesību sniegto aizsardzību, attiecinot to tikai uz tādām datubāzēm, kuru radīšana vai funkcionēšana prasa būtiskus ieguldījumus. Šis mērķis ir saskaņā ar Direktīvas 96/9 mērķi, proti, aizsargāt un veicināt šādus ieguldījumus. Tomēr šim ierobežojumam ir arī konkurences aizsardzības funkcija. Tiesai jau ir bijusi iespēja nospriest, ka attiecīgajam ieguldījumam ir jāattiecas uz datubāzes saturu veidojošās informācijas savākšanu, neietverot ieguldījumus šīs informācijas radīšanā³⁹. Tas ļauj novērst to, ka šo informāciju radījusi vienība šo informāciju monopolizē⁴⁰.

46. Tāpat *sui generis* tiesību sniegtā aizsardzība būtu piešķirama tikai tad, ja attiecīgā iegūšana vai atkārtotā izmantošana kaitē ieguldījumam datubāzes, kuras aizsardzība tiek lūgta, radīšanā un darbībā tādā ziņā, ka tās apdraud iespēju šo ieguldījumu atpelnīt, it īpaši – apdraudot ienākumus

³⁶ Skat. šīs direktīvas 42. apsvērumu.

³⁷ Skat. šīs direktīvas 47. apsvērumu.

³⁸ Ir jānošķir *sui generis* tiesību sniegtās aizsardzības priekšmets, proti, datubāzes saturs, un šīs aizsardzības mērķis, proti, ieguldījums.

³⁹ Skat. it īpaši spriedumu, 2004. gada 9. novembris, *The British Horseracing Board u.c.* (C-203/02, EU:C:2004:695, rezolutīvās daļas 1) punkta pirmā daļa).

⁴⁰ Skat. it īpaši *Derclaye, E.*, minēts iepriekš, 94. lpp.

no attiecīgās datubāzes izmantošanas. Mērķis, kādu vēlas sasniegt, aprobežojot aizsardzību tikai ar tādām datubāzēm, kurās veikti būtiski ieguldījumi, tiktu sasniegts vien daļēji, ja uz šo aizsardzību varētu atsaukties pret darbībām, kuras attiecīgajam ieguldījumam nekaitē.

47. Tādējādi valsts tiesām būtu jāpārbauda ne vien tas, vai ir notikusi visa datubāzes satura vai būtiskas tā daļas iegūšana vai atkārtota izmantošana un vai šī satura iegūšanā, pārbaudē vai noformēšanā ir veikts būtisks ieguldījums, bet arī tas, vai attiecīgā iegūšana vai atkārtotā izmantošana apdraud iespējas šo ieguldījumu atpelnīt. Vienīgi tad, ja tas tā ir, datubāzu veidotājiem būtu jābūt tiesībām aizliegt iegūt vai atkārtoti izmantot viņu datubāzu saturu.

48. *CV-Online* apgalvo, ka tā savus ienākumus gūst no darba devēju maksājumiem par tās interneta vietnē izvietotajiem sludinājumiem. Tādējādi runa ir par finansēšanas veidu, kas atšķiras no datubāzes finansēšanas veida lietā, kurā pasludināts spriedums *Innoweb*, kurš bija balstīts uz reklāmu. Atbilstoši *CV-Online* apgalvotajam cena, kādu tā var prasīt no šiem darba devējiem, ir atkarīga no tās vietni apmeklējušo personu skaita. Šis skaits tādu pakalpojumu kā *Melons* meklētājprogramma pastāvēšanas rezultātā samazinoties.

49. Tomēr, pirmkārt, šis apgalvojums šķiet esam tīri hipotētisks, un tas būtu jāpamato ar pārliecinošiem pierādījumiem, lai pamatotu kaitējumu ieguldījumam *CV-Online* datubāzē tādu specializētu meklētājprogrammu kā *Melons* meklētājs pastāvēšanas dēļ. Otrkārt, šāda meklētājprogramma aizstāj vienīgi *CV-Online* vietnes meklēšanas veidlapu. Savukārt šī interneta vietne joprojām ir neapejams starpnieks starp darba meklētājiem un darba devējiem, jo vienīgi šajā vietnē ir ietverta pilnīga informācija par darba sludinājumiem, kā arī rīks, kas ļauj lietotājiem pieteikt savu kandidatūru tieši no šīs vietnes⁴¹. Tādējādi nešķiet, ka no darba devēju viedokļa tiktu ietekmēta *CV-Online* kā darba ņēmēju meklēšanas nišas efektivitāte. Visbeidzot un treškārt – *sui generis* tiesību nolūks ir aizsargāt nevis pret jebkādu konkurenci, bet gan pret komerciālu parazitismu. Tādējādi *CV-Online* nevar atsaukties uz šīm tiesībām, lai iebilstu pret jebkādas citas meklētājprogrammas pastāvēšanu darba sludinājumu jomā. Tomēr tas viss prasa faktu vērtējumu, kas jāveic iesniedzējtiesai.

50. Turklāt šai tiesai būs arī jāņem vērā papildu aspekts, proti, konkurences aizsardzība.

Ar konkurences aizsardzību saistītie aspekti

51. Atgādināšu, ka saskaņā ar Direktīvas 96/9 13. pantu tā neietekmē tiesību aktus par negodīgu konkurenci. Šī tiesību norma, kas turklāt iever garu to tiesību jomu uzskaitījumu, kuras šī direktīva neietekmē, var šķist esam vien izplatīta atruna, kas rodama daudzos Savienības tiesību aktos. Tomēr Direktīvas 96/9 un it īpaši ar to iedibināto *sui generis* tiesību gadījumā šai atsaucei uz negodīgu konkurenci ir ievērojama nozīme.

52. Lai gan šīm *sui generis* tiesībām ir intelektuālā īpašuma tiesību forma, to izcelsme ir rodama tiesību normās par negodīgu konkurenci⁴². To mērķis ir aizsargāt datubāzu veidotājus no tādas raksturīgas negodīgas konkurences prakses kā parazitisms. Man tomēr šķiet, ka šī aizsardzība nedrīkst izraisīt citu pret konkurenci vērstu rīcību, proti, dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Taču datubāzu veidotāju aizsardzība ar *sui generis* tiesībām rada risku izraisīt šādu

⁴¹ Šis pēdējais rīks nav datubāzes sastāvdaļa, bet ir papildu pakalpojums. Tomēr tas ietilpst *CV-Online* datubāzes normālā izmantošanā. Šo izmantošanu šajā ziņā neietekmē *Melons* meklētāja pastāvēšana.

⁴² Skat. Priekšlikumu Padomes direktīvai par datubāzu tiesisko aizsardzību, COM(92) 24, galīgā redakcija, 5.3.6.–5.3.10. punkts, 35. lpp.

praksi. Turklāt Direktīvas 96/9 autori apzinājās šo risku. Tādējādi vēlme no tā izvairīties ir *expressis verbis* minēta kā iemesls Direktīvā 96/9 paredzētajam un tās 13. pantā ietvertajam noteikumam par valsts vai Savienības konkurences tiesību neietekmēšanu⁴³.

53. Tiesai vairākkārt bija iespēja nospriest, ka datubāzi aizsargājošo ekskluzīvo tiesību izmantošana var veidot ļaunprātīgu rīcību, ja šis atteikums attiecas uz informāciju, kas ir nepieciešama attiecīgās darbības veikšanai, ja tas neļauj parādīties jaunam produktam, pēc kura ir potenciāls pieprasījums, ja tas ir nepamatots un ja tas var izslēgt jebkādu konkurenci atvasinātajā tirgū⁴⁴.

54. Šī judikatūra tik tiešām attiecās uz licences atteikumu, savukārt šajā lietā runa ir par datubāzes satura atkārtotu izmantošanu bez šīs datubāzes veidotāja atļaujas. Tomēr lietas, kurās Tiesai bija iespēja lemt, attiecās uz datubāzēm, kuras aizsargāja autortiesības, kas to īpašniekam dod ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt jebkādu aizsargātā objekta izmantošanu. Šādu tiesību gadījumā jebkāds tiesību īpašniekam ekskluzīvi rezervētās jomas aizskārums veido šo tiesību pārkāpumu. Savukārt Direktīvas 96/9 7. pantā paredzētās *sui generis* tiesības nepiešķir tik plašas ekskluzīvas tiesības kā autortiesības. Ar šo pantu tiek vienīgi iedibinātas datubāzes veidotāja tiesības aizliegt šīs datubāzes satura iegūšanu vai atkārtotu izmantošanu. Tādējādi šo tiesību izmantošana ir jānovērtē no dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma viedokļa.

55. Tiek apgalvots, ka interneta vietne “CV.lv” ir vadošā darba sludinājumu vietne Latvijā. Tādējādi ir iespējams, ka tajā ietvertās informācijas izmantošana ir nepieciešama, lai veiktu šajā dalībvalstī internetā esošo darba sludinājumu agregācijas darbību⁴⁵. Atteikt piekļuvi šai informācijai tādējādi nozīmētu neļaut šajā tirgū ienākt šādiem pakalpojumiem. Ja iesniedzējtiesa konstatētu, ka tādu meklētājprogrammu kā *Melons* meklētājs darbība nopietni nekaitē *CV-Online* ieguldījumam tās datubāzē⁴⁶, izzustu, manuprāt, vienīgais objektīvais atteikuma pamats.

56. Visbeidzot, ar šo atteikumu acīmredzami tiek izslēgta konkurence attiecīgajā tirgū. Pirmkārt, *CV-Online* savas tiesības aizliegt tās datubāzes satura iegūšanu un atkārtotu izmantošanu īsteno selektīvi. Šī sabiedrība pati apgalvo, ka tā neiebilst pret to, ka tās interneta vietni indeksē un reproducē tādi vispārējie meklētāji kā *Google*. Gluži pretēji – tā šo indeksāciju veicina, savu vietni aprīkojot ar metatagiem, lai šo indeksāciju padarītu precīzāku un piesaistītu lietotājus, kas meklē darba sludinājumus ar šo vispārējo meklētājprogrammu palīdzību. Savukārt *CV-Online* iebilst pret šādu pašu rīcību, ko veic specializētas meklētājprogrammas, kāda ir *Melons* meklētājprogramma, jo tās var konkurēt ar tās pašas darbību.

57. Otrkārt, *CV-Online* darbojas ne vien galvenajā darba sludinājumu internetā tirgū, bet arī šādu sludinājumu atvasinātajā tirgū, izmantojot citu tās interneta vietni, proti, “Visidarbi.lv”, kas ir dažādu avotu, tostarp vietnes “CV.lv” darba sludinājumu agregators⁴⁷. Tādējādi ir iespējams, ka

⁴³ Saskaņā ar Direktīvas 96/9 47. apsvērumu “*sui generis* tiesību aizsardzību nedrīkst atļaut tādā veidā, kas atvieglotu dominējoša stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, [...] tā kā šīs direktīvas noteikumi tāpēc neierobežo Kopienas vai valstu konkurences noteikumu piemērošanu”.

⁴⁴ Spriedums, 2004. gada 29. aprīlis, *IMS Health* (C-418/01, EU:C:2004:257, 35. un 37. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

⁴⁵ Faktiski šāda darbība lietotājiem nav sevišķi noderīga, ja lielākais tirgus dalībnieks agregētajos rezultātos neparādās.

⁴⁶ Skat. šo secinājumu 48. un 49. punktu.

⁴⁷ Lai gan *CV-Online* pārstāvis, tiesas sēdē iztaujāts par šo, norādīja, ka nav pilnvarots runāt par šo jautājumu, vietnē “Visidarbi.lv” ietvertā informācija skaidri liecina, ka runa ir par *CV-Online* piederošu internetā esošu darba sludinājumu agregatoru. Šī agregatora funkcionēšanu tā izveidotājs ir sīki aprakstījis šādā vietnē:

<https://arkbauer.com/portfolio/building-a-brand-new-visidarbi-lv-job-portal-and-aggregator/>.

patiesais mērķis tam, ka *CV-Online* īsteno savas tiesības aizliegt iegūt un atkārtoti izmantot tās interneta vietnes “CV.lv” saturu, ir nevis tās ieguldījuma savā datubāzē aizsardzība, bet gan *Melons* izspiešana no atvasinātā darba sludinājumu agregatoru tirgus.

58. Protams, Tiesas judikatūrā iedibinātie kritēriji ir jāpiemēro LESD 102. panta kontekstā. Ja *CV-Online* rīcība neietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, šis pants nav piemērojams. Tomēr Direktīvas 96/9 13. pantā ir ietverta atsauce gan uz Savienības, gan uz valstu konkurences tiesībām. Tādējādi iesniedzējtiesai ir jāņem vērā Latvijas konkurences tiesību normas, pārbaudot, vai *CV-Online* rīcība ir dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana. Apstiprinošas atbildes gadījumā šai tiesai, manuprāt, ir jānosaka sekas, kas konkurences tiesībās izriet no šādas ļaunprātīgas izmantošanas. Šīs sekas – ja iesniedzējtiesa to uzskatītu par atbilstošu – var pat būt ar Direktīvas 96/9 7. pantu paredzēto *sui generis* tiesību liegšana *CV-Online*.

Datubāzes veidotāja tiesību ierobežošana

59. Kā esmu jau minējis⁴⁸, nosacījums par kaitējumu datubāzes veidotāja ieguldījumam, manuprāt, būtu jāizmanto, nosakot robežas šī veidotāja tiesībām aizliegt iegūt un atkārtoti izmantot visu šīs bāzes saturu vai būtisku tā daļu. Tas pats attiecas uz dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas risku, jo šāda ļaunprātīga izmantošana nepārprotami būtu pretēja ar Direktīvu 96/9 izveidoto *sui generis* tiesību mērķim. Tādējādi es ierosinu šīs direktīvas 7. panta 1. punktu interpretēt tādējādi, ka datubāzes veidotājam ir tiesības aizliegt visa šīs datubāzes satura vai būtiskas tā daļas iegūšanu vai atkārtotu izmantošanu ar nosacījumu, ka šīs darbības kaitē viņa ieguldījumam šī satura iegūšanā, pārbaudē vai noformēšanā, proti, apdraud šī ieguldījuma atmaksāšanās iespējas, veicot attiecīgās datubāzes normālu izmantošanu. Turklāt šāds aizliegums nedrīkst būt datubāzes veidotāja dominējošā stāvokļa attiecīgajā tirgū vai atvasinātā tirgū ļaunprātīga izmantošana. Protams, kompetento tiesu ziņā ir pārliecināties, vai šie nosacījumi ir izpildīti.

Secinājumi

60. Ņemot vērā visus šos apsvērumus, es ierosinu uz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas (Latvija) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 96/9/EK (1996. gada 11. marts) par datubāzu tiesisko aizsardzību 7. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka:

- meklētājprogramma, kura no internetā brīvi pieejamām datubāzēm pārkopē un indeksē visu saturu vai būtisku tā daļu un pēc tam ļauj saviem lietotājiem veikt meklēšanu šajās datubāzēs saskaņā ar saturiski atbilstošiem kritērijiem, veic šī satura iegūšanu un atkārtotu izmantošanu šīs tiesību normas nozīmē;
- datubāzes veidotājam ir tiesības aizliegt visa šīs datubāzes satura vai būtiskas tā daļas iegūšanu vai atkārtotu izmantošanu ar nosacījumu, ka šīs darbības kaitē viņa ieguldījumam šī satura iegūšanā, pārbaudē vai noformēšanā, proti, apdraud šī ieguldījuma atmaksāšanās iespējas, veicot attiecīgās datubāzes normālu izmantošanu; par to jāpārliecinās iesniedzējtiesai.

⁴⁸ Skat. šo secinājumu 39.–47. punktu.

Valstu tiesām jāraugās, lai tiesību aizliegt iegūt un atkārtoti izmantot visu datubāzes saturu vai būtisku tā daļu īstenošana nenoved pie šīs datubāzes veidotāja dominējošā stāvokļa attiecīgajā tirgū vai atvasinātā tirgū ļaunprātīgas izmantošanas LESD 102. panta vai valsts konkurences tiesību normu nozīmē.